

Kommunelegen er kommunens medisinskfaglige rådgiver i kommunens tverrsektorielle folkehelsearbeid og i den kommunale helse- og omsorgstjenesten. Kommunelegefunksjonen er en tverrsektoriell funksjon.

Samfunnsmedisinsk kompetanse er en legekompertanse som kombinerer medisinsk kunnskap og kunnskap om hvordan samfunnsmessige faktorer påvirker helsen til en befolkning og til selvstendig kunne planlegge og gjennomføre effektive tiltak for å fremme folkehelsen.

Selve kommunelegefunksjonen har ikke lovpålagte oppgaver som inkluderer å yte helsehjelp til enkeltpasienter eller annet klinisk legearbeid.

Kommunens plikt til å ha kommunelege framgår av helse- og omsorgstjenesteloven § 5-5 (lovdata.no), folkehelseloven § 27 (lovdata.no) og smittevernloven § 7-2 (lovdata.no). Disse bestemmelsene fastslår at kommuner kan samarbeide om kommunelegefunksjonen.

Kommunen må gjennom sin internkontroll etter kommuneloven § 25-1 (lovdata.no), jf. folkehelseloven § 30 (lovdata.no) sikre at lover og forskrifter knyttet til kommunelegefunksjonen følges.

Kommunelegen skal:

- ivareta samfunnsmedisinsk rådgivning i kommunens folkehelsearbeid, jf. folkehelseloven § 27 (lovdata.no)
- gi medisinskfaglig rådgivning der det er nødvendig for at kommunen skal løse sine oppgaver på en forsvarlig måte, jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 5-5 (lovdata.no)

Kommunelegen har hastekompetanse på kommunens vegne i saker innen miljørettet helsevern, smittevern og helsemessig beredskap. I tillegg har kommunelegen vedtaksmyndighet gitt direkte i flere lover, herunder smittevernloven og psykisk helsevernloven.

Kommunelegen er gitt direkte myndighet i flere lover og forskrifter der dette er nødvendig på grunn av tidsnød:

- Utøve kommunens myndighet innenfor miljørettet helsevern der det på grunn av tidsnød er nødvendig, jf. folkehelseloven § 9 tredje ledd (lovdata.no).
- I hastesaker utøve kommunestyrets myndighet til å vedta møteforbud, stengning av virksomhet, begrensning i kommunikasjon, isolering og smittesanering, jf. smittevernloven § 4-1 femte ledd, jf. første ledd (lovdata.no).
- Fatte hastevedtak om skadedyrbekjempelse, jf. forskrift om skadedyrbekjempelse § 2-5 (lovdata.no).
- Fatte hastevedtak om legeundersøkelse og tvungen isolering, jf. smittevernloven § 5-8 første ledd (lovdata.no).
- Fatte hastevedtak om retur, beslag eller destruksjon av pakke med smittefarlig materiale, jf. forskrift om smittefarlig materiale § 7 (lovdata.no).

Kommunelegen har myndighet etter flere lover og forskrifter:

- Vedta forbud mot utførelse av arbeid eller deltakelse i undervisning for smittede personer, jf. smittevernloven § 4-2 andre ledd (lovdata.no).
- Vedta at avdød person skal obduseres, jf. smittevernloven § 4-5 første ledd (lovdata.no).
- Be en smittet person å la seg undersøke eller om å isolere seg, jf. smittevernloven § 5-2 andre ledd (lovdata.no) og smittevernloven § 5-3 første ledd (lovdata.no).
- Utarbeide og sende begjæring om tvangssak til smittevernnemnda, jf. smittevernloven § 5-5 første ledd (lovdata.no).
- Gi fritak for tuberkuloseundersøkelse, jf. tuberkuloseforskriften § 3-4 (lovdata.no).
- Godkjenne oppgraving av lik, jf. forskrift om transport mv. av lik § 2-3 (lovdata.no).
- Godkjenne ordning med at fengslets tilsatte kan bistå ved medisinalutdelingen hvis praktiske hensyn gjør dette nødvendig, jf. straffegjennomføringsforskriften § 3-17 (lovdata.no).
- Ha godkjent ordning om at tilsette i utlendingsinternat kan stå for utdeling av reseptbelagte legemidler eller legemidler ordinert av helsepersonell til utlending jf. utlendingsinternatforskriften § 5 (lovdata.no).
- Skal bekrefte attest fra veileder om at veiledet tjeneste er fullført, jf. forskrift om veiledet tjeneste for allmennleger § 6 (lovdata.no).
- Peke ut en lege som får plikt til å utføre sakkyndighetsarbeid i farskapssaker, jf. barneloven § 24 (lovdata.no).
- Gjøre vedtak om disposisjonsrett, jf. forskrift om kontantytelser fra folketrygden § 3 (lovdata.no).
- Ta beslutninger om utveksling av taushetsbelagte opplysninger om smittsom sykdom, samt motta slik informasjon, jf. smittevernloven §§ 2-2 fjerde, sjette ledd og åttende ledd, 4-10 andre og tredje ledd og § 5-1 andre ledd, samt forskrift om undersøkelser for smittsom sykdom § 2-4 første ledd (lovdata.no).

Kommunelegen skal:

- vedta tvungen legeundersøkelse av personer som motsetter seg slik undersøkelse der dette er nødvendig for å avklare om vilkårene for tvungent psykisk helsevern er oppfylt, jf. psykisk helsevernloven § 3-1 (lovdata.no)
- motta gjenpart av forpleiningskontrakt, jf. psykisk helsevernloven § 37 første ledd (lovdata.no)

Kommunelegen kan:

- Fremme begjæring om tvungent psykisk helsevern, jf. psykisk helsevernloven § 3-6 (lovdata.no). I slike tilfeller har kommunelegen rett til å uttale seg før slikt vedtak fattes, jf. psykisk helsevernloven § 3-9 første ledd (lovdata.no) og psykisk helsevernloven § 7 (lovdata.no).
- Delegere myndigheten til å vedta tvungen legeundersøkelse etter psykisk helsevernloven § 3-1 (lovdata.no) til annen lege eller klinisk psykolog, jf. psykisk helsevernloven § 9 (lovdata.no).

Kommunelegen skal:

- gi medisinsk faglig rådgivning der det er nødvendig for å ivareta oppgaver etter folkehelseloven, herunder saker innen miljørettet helsevern, jf. folkehelseloven § 27 (lovdata.no)

- motta varsel om helsetrusler, jf. [folkehelseloven § 29 tredje ledd \(lovdata.no\)](#)
- gi uttalelser til meldinger om badeanlegg, jf. [forskrift for badeanlegg, bassengbad og badstu § 6 tredje ledd \(lovdata.no\)](#)
- gi uttalelse til melding om bruk av produkter med avløpsslam, jf. [forskrift om organisk gjødsel § 25 a andre ledd \(lovdata.no\)](#)

Kommunelegen skal når det gjelder forebyggende arbeid og planarbeid:

- ha løpende oversikt over de infeksjonsepidemiologiske forholdene i kommunen, jf. [smittevernloven § 7-2 andre ledd \(lovdata.no\)](#)
- utarbeide forslag til plan for helse- og omsorgstjenestens arbeid med vern mot smittsomme sykdommer, herunder beredskapsplaner og -tiltak, og organisere og lede dette arbeidet, jf. [smittevernloven § 7-2 andre ledd \(lovdata.no\)](#)
- medvirke til effektive tiltak for å forebygge smittsomme sykdommer og motvirke at de blir overført, jf. [smittevernloven § 7-2 andre ledd \(lovdata.no\)](#) og [forskrift om undersøkelser for smittsom sykdom § 2-4 andre ledd \(lovdata.no\)](#)
- utarbeide forslag til forebyggende tiltak for kommunen, jf. [smittevernloven § 7-2 andre ledd \(lovdata.no\)](#)
- bidra til at kommunale institusjoner har tilgang på tilstrekkelig smitteverneksptertise og andre faglige ressurser, jf. [forskrift om smittevern i helsetjenesten § 2-4 \(lovdata.no\)](#)
- utarbeide forslag til tuberkuloseprogram, jf. [tuberkuloseforskriften § 4-2 bokstav a \(lovdata.no\)](#)
- holde tuberkulosekoordinatoren oppdatert om forekomsten av tuberkulose i kommunen, jf. [tuberkuloseforskriften § 4-2 bokstav d \(lovdata.no\)](#)

Kommunelegen skal når det gjelder veiledning og rådgiving:

- gi smittevernveiledning til smittet person, dersom det er grunn til å tro at smittet person ikke følger den personlige smittevernveiledningen gitt av lege, jf. [smittevernloven § 2-1 fjerde ledd \(lovdata.no\)](#)
- beslutte nødvendige forholdsregler ved utbrudd av allmennfarlig smittsom sykdom, jf. [smittevernloven § 3-8 fjerde ledd \(lovdata.no\)](#)
- gi veiledning til lege om oppfølging av pasient med allmennfarlig smittsom sykdom, jf. [smittevernloven § 3-5 andre ledd \(lovdata.no\)](#)
- bistå kommunen, helsepersonell og andre i kommunen som har oppgaver i arbeidet med vern mot smittsomme sykdommer, jf. [smittevernloven § 7-2 andre ledd \(lovdata.no\)](#)
- gi informasjon, opplysninger og råd til befolkningen om vern mot smittsomme sykdommer, jf. [smittevernloven § 7-2 andre ledd \(lovdata.no\)](#)
- gi veiledning om utveksling av taushetsbelagte opplysninger om smittsom sykdom, samt motta slik informasjon, jf. [smittevernloven \(lovdata.no\) §§ 2-2 fjerde, sjette ledd og åttende ledd, 4-10 andre og tredje ledd og 5-1 andre ledd, samt forskrift om undersøkelser for smittsom sykdom § 2-4 første ledd \(lovdata.no\)](#)

Kommunelegen skal videre:

- drive smitteoppsporing der annen lege ikke har nødvendige forutsetninger for dette, jf. [smittevernloven § 3-6 tredje, fjerde og femte ledd \(lovdata.no\)](#), samt [MSIS-forskriften § 2-6 tredje ledd \(lovdata.no\)](#)
- sende informasjon knyttet til tuberkuloseundersøkelse, jf. [tuberkuloseforskriften \(lovdata.no\) §§ 2-3 bokstav h og 4-2 bokstav c](#)

- delta i etablering av behandlingsplan, jf. tuberkuloseforskriften § 3-3 tredje ledd (lovdata.no)
- ansvaret for gjennomføring av tuberkuloseprogrammet, jf. tuberkuloseforskriften § 4-2 bokstav b (lovdata.no)
- motta og registrere meldinger og rapporter om tuberkulose, jf. tuberkuloseforskriften § 4-10 andre ledd (lovdata.no)
- motta meldinger/varsel fra helsepersonell, jf. MSIS-forskriften (lovdata.no) §§ 2-1 første ledd, 3-2 første ledd, 3-3 første ledd, 3-4 første ledd og 3-5 og forskrift om transport mv. av lik (lovdata.no) §§ 1-3 første ledd og 2-1 femte ledd
- sende opplysninger om enkeltpersoner til kommunelege i ny bopelskommune ved flytting, jf. tuberkuloseforskriften § 4-2 bokstav c (lovdata.no)
- varsle Folkehelseinstituttet, jf. MSIS-forskriften (lovdata.no) §§ 3-2 andre ledd, 3-3 andre ledd og 3-4 andre ledd
- varsle Mattilsynet om smitte fra næringsmidler og smitte fra dyr, jf. MSIS-forskriften (lovdata.no) §§ 3-9 og 3-10
- sende opplysninger om dødsårsak til Statistisk sentralbyrå, jf. forskrift om transport mv. av lik § 4-1 sjette ledd (lovdata.no)

Kommunelegen skal:

- motta meldinger fra personer som har vært i fareområdet i ulykketiden etter en atomulykke, jf. atomenergiloen § 50 (lovdata.no)
- når andre leger eller tannleger selv ikke har rett til å rekvirere legemidler i gruppe A og B, rekvirere legemidler som er nødvendige i vedkommende virksomhet jf. helsepersonelloven § 63 femte ledd (lovdata.no)
- motta varsel om sykdom eller skade som kan påvirke den internasjonale folkehelsen fra helsepersonell eller annen myndighet, jf. IHR-forskriften (lovdata.no)
- få tilgjengeliggjort opplysninger fra Dødsårsaksregistret uten hinder av taushetsplikt dersom departementet gir forskrift om dette, jf. helseregisterloven § 20 a (lovdata.no)
- få tilgjengeliggjort indirekte identifiserbare opplysninger om dødsårsak for innbyggere i en kommune fra Folkehelseinstituttet uten hinder av taushetsplikt, jf. dødsårsaksregisterforskriften § 3-3 (lovdata.no)
- sikre gjennom avtale, ved kriser eller katastrofer i fredstid eller ved krig, at nødvendig vannforsyning opprettholdes selv om en eller flere parameter er over grenseverdiene gitt i drikkevannsforskriften vedlegg 1, jf. drikkevannsforskriften § 9 tredje ledd (lovdata.no)
- motta varsel fra veterinær om salmonella, jf. forskrift om overvåkning av salmonella i kjøtt § 17 (lovdata.no)
- motta varsel fra Mattilsynet om salmonella, jf. forskrift om salmonella hos levende dyr § 9 første ledd (lovdata.no)
- være involvert i utarbeidelse og ajourføring av liste over de varer som skal føres i medisinsalget og motta kopi av gjeldende lister, jf. apotekforskriften § 58 (lovdata.no)